

EIRÍKUR ERNIR ÞORSTEINSSON

NOTKUN GAGNASAFNA - NÁMSEFNI

TÆKNISKÓLINN

Efnisyfirlit

1	Inngangur	5
	Hvað er gagnagrunnur?	5
	Hvað er SQL?	5
	Af hverju SQL?	6
	Hvað er gagnagrunnskerfi?	6
	Hvernig vinnum við með gagnagrunnskerfi?	6
	Yfirlit	6
2	Fyrstu skrefin í SQL	9
	Töflur	9
	Fyrirspurnir	9
	Keyrsla sýnidæma	9
3	Uppsetning á töflum	11
	Að búa til töflu	11
	Helstu gagnagerðir	11
	Tóm gildi	11
	Innsetning gagna	11
	Að eyða töflum	11
4	Fyrirspurnir	13
	SELECT, FROM og WHERE	13
	LIKE og “wildcards”	13
	AND, OR og IN	13
	Helstu einindaföll	13

LENGTH	13
ROUND	13
UCASE og LCASE	13
Helstu samsteypuföll	13
SUM og AVG	13
MIN og MAX	13
COUNT	13
GROUP BY	13
ORDER BY	13
5 Að setja upp gagnagrunn	15
Aðallyklar	15
Margar töflur í sama gagnagrunninum	15
Aðkomulyklar	15
Tengingar	15
6 Gagnavinnsla með mörgum töflum	17
INNER JOIN	17
OUTER JOIN	17
Undirfyrirspurnir	17
7 Ítarefni	19
Views	19
Yfirlit yfir helstu gagnagrunnskerfi	19
MySQL	19
SQLite	19
PostgreSQL	19
Microsoft SQL Server	19
Oracle Database	19
Að tengjast gagnagrunni með PHP	19

1

Inngangur

Skjal þetta er ætlað nemendum til gagns og stuðnings í fyrsta áfanga Tækniskólans er varðar notkun gagnagrunna með SQL.

Hvað er gagnagrunnur?

Gagnagrunnur¹ er, í sinni víðustu skilgreiningu, skipulagt samansafn af upplýsingum.

¹ e. *database*

Í þessum áfanga munum við skoða svokallaða SQL-gagnagrunna. Líta má á sem svo að slíkir gagnagrunnar samanstandi fyrst og fremst af *töflum* sem geyma upplýsingarnar. Það að smíða slíkar töflur, breyta þeim og birta úr þeim upplýsingar með SQL er aðalviðfangsefni áfangans.

Hvað er SQL?

Skammstöfunin SQL stendur fyrir **Structured Query Language**. Skoðum þá skammstöfun nánar.

Query Language hefur verið þýtt á íslensku sem *fyrirspurnamál*. SQL er sem sagt mál, líkt og tungumál og forritunarmál, sem nota má til að eiga ákveðin samskipti. SQL er notað til að senda *fyrirspurnir* á gagnagrunnskerfi, oftast í þeim tilgangi að fá upplýsingar frá kerfinu.

Structured bendir til þess að málið hafi ákveðna uppbyggingu. Tungumál sem fólk notar til samskipta sín á milli eru oftast mjög sveigjanleg og fær um að koma upplýsingum til skila á marga mismunandi vegu. Tölvur eru hins vegar ekki svo klárar að þær skilji hugtök jafn vel og fólk. Þess vegna þurfa þær fyrirspurnir sem við skrifum að vera á mjög fastmótuðu sniði svo að þær komist til skila. Það að læra SQL snýst að

miklu leyti um að læra þetta snið - hvað er leyfilegt innan þess og hvað ekki.

Af hverju SQL?

Vinnsla gagna er stór hluti af nær öllum stórum tölvukerfum. Áratuga reynsla hefur sýnt að SQL er mjög hentugt til slíkrar vinnslu. Því er oftast ekki verið að vinna með gagnagrunna vegna eigin verðleika, heldur vegna aflsins sem gagnagrunnar hafa upp á að bjóða sem hluti af stærra kerfi.

Hvað er gagnagrunnskerfi?

Gagnagrunnskerfi² er sá hugbúnaður sem tölva notar til að hafa umsjón með gagnagrunninum. Dæmi í þessari bók miðast við að gagnagrunnskerfið MySQL sé notað.

² e. *database management system*

Yfirlit yfir nokkur gagnagrunnskerfi sem mikið eru notuð má finna í kafla 7.

Hvernig vinnum við með gagnagrunnskerfi?

MySQL gagnagrunnskerfi skiptast í *client* og *server*³. Server sér um úrvinnslu og meðhöndlun gagna. Client tengist servernum og veitir notandanum aðgang að gagnagrunninum.

³ orðin *client* og *server* hafa verið þýdd sem “biðlari” og “miðlari” á Íslensku, en þau orð eru í takmarkaðri notkun

Til að keyra MySQL-server þarf að setja upp töluverða umgerð á viðkomandi tölvu. Dæmi um hugbúnaðarpakka sem heldur utan um MySQL-server er [XAMPP](http://www.apachefriends.org/en/xampp.html)⁴. Ekki verður farið sérstaklega yfir uppsetningu slíkrar umgjörðar hér, en hún er til staðar á vefþjóni⁵ tölvudeildar Upplýsingatækniskólans.

⁴ <http://www.apachefriends.org/en/xampp.html>

⁵ <http://tsuts.tskoli.is/>

Hugbúnaðurinn sem notaður er í GSÖ1G til að tengjast SQL-servernum er [MySQL Workbench](http://www.mysql.com/products/workbench/)⁶. Sá hugbúnaður er þegar upp settur á sýndarvélum nemenda Upplýsingatækniskólans.

⁶ <http://www.mysql.com/products/workbench/>

Yfirlit

Í þessum kafla fórum við yfir eftirfarandi atriði:

- SQL-gagnagrunnur er samansafn af upplýsingum, skipulagt með töflum.

- SQL er fyrirspurnamál, notað til að eiga samskipti við gagnagrunnskerfi.
- Forrit geta tengst SQL-gagnagrunnum og notað þá til að sjá um gagnavinnslu. Þetta er gert í stórum stíl í tölvukerfum í dag.
- Gagnagrunnskerfi er hugbúnaður sem tölva notar til að hafa umsjón með gagnagrunnum. MySQL er dæmi um gagnagrunnskerfi.
- Í þessum áfanga verður gagnagrunnskerfið MySQL notað. Forritið MySQL Workbench verður notað til að tengjast MySQL-server tölvudeildarinnar.

2

Fyrstu skrefin í SQL

Töflur

Fyrirspurnir

Keyrsla sýnidæma

3

Uppsetning á töflum

Að búa til töflu

Helstu gagnagerðir

Tóm gildi

Innsetning gagna

Að eyða töflum

4

Fyrirspurnir

SELECT, FROM og WHERE

LIKE og “wildcards”

AND, OR og IN

Helstu einindaföll

LENGTH

ROUND

UCASE og LCASE

Helstu samsteypuföll

SUM og AVG

MIN og MAX

COUNT

GROUP BY

ORDER BY

5

Að setja upp gagnagrunn

Aðallyklar

Margar töflur í sama gagnagrunninum

Aðkomulyklar

Tengingar

6

Gagnavinnsla með mörgum töflum

INNER JOIN

OUTER JOIN

Undirfyrirspurnir

7

Ítarefni

Views

Yfirlit yfir helstu gagnagrunnskerfi

MySQL

SQLite

PostgreSQL

Microsoft SQL Server

Oracle Database

Að tengjast gagnagrunni með PHP